

Håndbog for psykiatribrugere og pårørende

Interview med forfatterparret
Ellen Margrethe Basse og Knud Kristensen

Af Morten Lind Pedersen

UDGIVELSE: Vejviser til psykiatrijung- len i ny revideret udgave.

5. januar 2007 udkom 2. reviderede udgave af DE9 og PsykInfo Forlagets bestseller "Håndbog for psykiatribrugere og pårørende – Kend dine rettigheder".

Deres udsendte har besøgt forfatterne for at høre lidt om udgivelsen.

Det er kun to år siden 1. udgave af håndbogen udkom. Hvorfor har I valgt at lave en gennemgribende revidering allerede nu?

I forbindelse med strukturreformen er stort set alle relevante love ændret, så det har været nødvendigt at udgive en revideret udgave af håndbogen. Hertil kommer, at vi har modtaget flere opfordringer til at tilføje nye afsnit.

Vi har fx tilføjet et afsnit om førtidspension efter de regler, der var gældende indtil 1. januar 2003, et afsnit om gældssanering og et afsnit om behandling hos privat praktiserende terapeuter. Endelig har vi tilføjet et afsnit om specialtandplejen.

Flere rettigheder?

Bogen er vokset fra 457 til 566 sider. Er det et udtryk for, at psykiatribrugere og deres pårørende har fået flere rettigheder?

Gid det var så vel. Så skulle vi jo bare skrive et par tusinde sider!

På en lang række punkter er der faktisk tale om forbedrede rettigheder. Brugere har fx nu krav på at få udleveret en kopi af behandlingsplanen, og det er gjort obligatorisk at gennemføre

eftersamtaler efter enhver anvendelse af tvang.

Det er blevet lovfæstet, at de nye regioner skal have politikker i forhold til brugere og pårørende etc.

Langt de fleste ændringer er dog primært af organisatorisk karakter. Amterne er nedlagt, og deres opgaver er fordelt mellem de nye stor-kommuner og regionerne. Der er vendt op og ned på psykiatrien, så en opdateret 'vejviser' er helt klart påkrævet.

Med strukturreformen var der lagt op til at forenkle den offentlige sektor. Er det gået anderledes?

Ja! Det er helt klart vores opfattelse, at strukturreformen – på den korte bane – har medført flere problemer end løsninger.

Når det er sagt, er det dog på sin plads at sige, at der også er lagt spor ud til forbedringer for de psykisk syge og deres pårørende.

Vi tror, at strukturreformen vil føre til, at de psykisk syge og deres pårørende får bedre vilkår. Vi er bare bange for, at der vil være for mange tab på

vejen. Det er gået for hurtigt.

Bestseller

Første-udgaven er solgt i langt mere end 3.000 eksemplarer.

Har det haft indflydelse på jeres planer?

Det har hele tiden været planen, at der skulle foreligge en 2. udgave den 1. januar 2007; men det er da klart, at det er motiverende, at så mange har købt første-udgaven.

Vi er også glade for de mange positive tilbagemeldinger, vi har fået.

Man kan blive helt 'høj', når man får at vide, at der er en bruger, der har fået medhold, fordi han har henvist til en side i vores bog. Det er bare så dejligt.

Vi har også fået henvendelser fra ansatte i psykiatrien, der bruger vores bog som opslagsværk.

Stort set alle love er ændret, så en revision af bogen var nødvendig, siger Ellen Margrethe Basse og Knud Kristensen.

FOTO: Malene Kristensen

Hvem er læserne?

Ved I, hvem der er jeres læsere?

Vi har kun en begrænset viden om, hvem vores læsere er. Vi ved, at bogen står på 109 biblioteker rundt om i landet. Vi ved også, at der er rigtig mange socialpsykiatriske institutioner, der har købt bogen.

Endelig ved vi, at psykiatrilæden i Århus Amt købte et eksemplar til samtlige ledere. Det opfatter vi som en rigtig flot gestus, men vi er også ubeskedne nok til at mene, at det var en fornuftig investering.

Af de tilbagemeldinger, vi har fået, kan vi se, at det er både brugere, pårørende og ansatte i psykiatrien, der bruger bogen. Vi ved også, at en række studerende har læst den.

Bogen hedder Håndbog for psykiatribrugere og pårørende. Betyder det noget for jer, at det også er andre end brugere og pårørende, der læser bogen?

Vores primære formål med bogen er at sikre, at brugere og pårørende har mulighed for at sætte sig ind i reglerne, så de kan være klædt på til mødet med systemet. Det er vores erfaring, at sandsynligheden for at få den hjælp, man har krav på, stiger voldsomt, hvis man sætter sig ind i reglerne og i de muligheder, man har for at få hjælp.

Hvis vi så også kan påvirke retssikkerheden positivt, ved at ansatte og andre bruger vores bog – ja så er det da bare dejligt.

Hvad fik jer konkret til at skrive bogen?

Som pårørende har vi oplevet på vores egen krop, hvad det betyder, at man kender sine rettigheder. Vi har også erfaret, at det er vanskeligt – ofte grænsende til det umulige – at finde rundt i lovjunglens vildnis af paragraffer.

I foråret 2004 sagde Knud ja til at kandidere til posten som formand for DE9 – et fællesråd for foreninger for pårørende til psykisk syge, der var under stiftelse. Herved fandt vi ud af, at vi langt fra er de eneste, der har svært ved at finde rundt i paragrafferne. Vi

fandt også ud af, at mange simpelthen giver op, fordi det er for kompliceret.

Som hhv. jurist og scient. pol. har vi den fordel, at vi trods alt har forudsætningerne for at finde rundt i vildniset. Vi er så at sige havnet i psykiatrijungen med et kompas og et kort. Så heldige er ikke alle.

For os var det derfor indlysende rigtigt, at vi skulle skrive en bog, som andre – der havner i samme situation som vores – kan bruge.

Vi havde en form for "Politikens Turen går til Psykiatrijungen" i tankerne.

Vi kommer gerne rundt i landet og holder foredrag om rettigheder i psykiatrien".

Foredrag om rettigheder

I har rejst land og rige rundt med foredrag om rettigheder i psykiatrien. Har det gavnnet salget, og er det noget, som I fortsat gør?

Vi kommer gerne rundt i landet og holder foredrag om rettigheder i psykiatrien.

Vi har bl.a. været i Holstebro, Frederikshavn, Silkeborg, Rønne, Herning, Roskilde, Åbenrå og Vordingborg. Vi har holdt foredrag for brugere, pårørende, ansatte og blandede grupper.

Hvem er det, der inviterer jer?

Det er typisk lokale bruger- og/eller pårørendeforeninger, men det kan også være et socialpsykiatrisk værested, eller det kan være ansatte i psykiatrien, der inviterer os til at deltage med indlæg i forbindelse med faglige arrangementer eller efteruddannelsesforløb.

I er hhv. dr. jur. og cand. scient. pol.

Betyder det ikke, at I er for dyre for de lokale foreninger?

For os er det vigtigste, at vi kommer ud med vores budskab. Vi forlanger aldrig honorar til os selv. Vi kan finde på at forlange betaling for kørsel og overnatning. Ellers 'optræder' vi gratis.

Hvis der er mulighed for honorar, beder vi i stedet om et beløb til DE9.

Billigbog

Bogen er på 566 sider, garnhæftet og smukt indbundet. Alligevel er prisen kun 100 kr. inkl. moms. Hvordan kan det lade sig gøre?

I forbindelse med førsteudgaven var vi så heldige, at det nu nedlagte Århus Amts Psykiatri og Handicapudvalg samt Landsforeningen SIND Århus Amtskreds gav os et betydeligt tilskud til nedbringelse af prisen. Det samme gjorde medlemsforeningerne i DE9.

Uden disse tilskud ville det ikke have været muligt at gennemføre projektet.

Hvordan har I så finansieret 2.-udgaven?

2.-udgaven er finansieret via salgssindtægterne fra førsteudgaven samt økonomisk støtte fra Autismeforeningen, der er blevet medlem af DE9 efter, at førsteudgaven udkom.

Samarbejde med PsykInfo

Bogen udgives af DE9 i samarbejde med PsykInfo. Hvorfor?

PsykInfo og PsykInfo Forlaget er DE9's faste samarbejdspartner, når det gælder informationsmateriale. De er professionelle, og vi fandt det helt naturligt, at de skulle stå for udgivelsen.

Vi havde formentlig heller ikke nået de store salgstal, hvis det ikke havde været for PsykInfo.

DE9 står som medudgiver, hvorfor?

For det første er det jo DE9, der har sikret finansieringen af udgivelsen. For det andet ønsker vi naturligvis, at bogen skal være med til at gøre DE9 – og DE9's medlemsforeninger – mere kendte blandt pårørende til psykisk syge.